

◀ * Q U I N Q U A G I N T A * A N N I * ▶

◀ * M D C C C L X X I I I * M C M X X I I I * ▶

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

WEISZ DOLF

**NYOMDÁSZAĞÁNAK FÉLSZÁ-
ZADOS ÖRÖMÜNNEPÉRE A
VILÁGOSSÁG-NYOMDA
IGAZGATÓSÁGA ÉS
SZEMÉLYZETE
RÉSZÉRŐL**

Országos Széchényi Könyvtár

***BUDAPESTEN, AZ EZERKILENC SZÁZHUSZON-
HARMADIK ESZTENDŐ SZEPTEMBERÉBEN***

*

*

*

Az emlékfüzet tipográfiai megoldásai *Tábor János* grafikusművész tervel alapján készültek. A tiszta nyomdai anyagból való diszitéseket — a jubiláns aremásával együtt — *Dukai Károly* mester-szedő metszette ólomba. A szövegrész *Pajor Rudolf* betűszedő tollával jutott szerkesztéshez, a személyzet megbizásából. Készült 500 példányban, 10 példány pedig számozottan, merített papiroson és a készítőik aláírásával került a maga nyilvánossága elé

*

*

Országos Széchényi Könyvtár

A társadalom izzó kohójában a dolgozó milliók új életsorsa sistereg, bár a golgotás Ma minden kínzó gyötrelme egy-egy forró reményünket buktatja víz alá. Ugy érezzük: örvények keringenek sorsunk hányt-vetett sajtója körül és mi feszülő izmokkal, zakatoló idegekkel állunk a kormányrudnál. Vajjon átmentjük-e bus önmagunkat a föltornyosult veszedelmeken? Fölszántott képzeletünk előtt e tüzes kérdőjel imbolyogva kóvályog és megtört szemünk a Holnapba révülve, keresi-kutatja a megnyugtató bizonyosságot.

A sűrű hétköznapi apróbb-nagyobb, de legtöbbször szomorú, vigasztalan történései barázdákat vonnak elsötétülő homlokunkra és mozaikszerűen rakják össze a dolgozó munkásember egyforma élettragédiáját. Csak néha — nagyon ritkán — köszönt ránk egy ünnep, amikor bensőséges érzéssel merengünk el a proletárélet egy-egy diadalmas stációján. Ilyen ünnepet hozott számunkra Weisz Adolf szaktársunk nyomdászágának 50 éves jubileuma, amikor túl a napi események tajtékos hullámain,

fölmagasodik lelkünkben a nemes vágy: zászlót hajtani egy igaz, derék harcos félszázados küzdelme előtt!...

Csodálatos megnyilvánulása az öntudatos munkásság etikájának, hogy ilyen jubileum keretében nemcsak a félszázados harc, küzdelem és szolidaritás előtt hajt lobogót, hanem emléket emel a tisztos Munkának is. Különösen nálunk látszik ez bizarrnak, amikor a gazdasági és társadalmi életben éppen a teremtő, az alkotó munka részesül a legkevesebb megbecsülésben. És mégis: mi ünnepeljük a tisztos Munkát, mert tudjuk, hogy történeti távlatokon át ez vitte előbbre az emberiség fejlődését, ez volt mindenkoron a társadalmak alapzata és ezen fog fölépülni a dolgozó emberiség szebb, boldogabb jövője. A Munka fogja megteremteni a társadalomnak azt a fejlődési fokát is, amelyben a dolgozók milliói a terebélyes fának nemcsak virágját, de gyümölcsét is élvezhetik.

A mi szeretett jubilánsunk személyében azonban nemcsak a félszázados, tisztos Munkát ünnepeljük, hanem a nyomdásztár-

sadalom harcos katonáinak minden nemes erényét is. Azok közé tartozik, akik sohasem vágytak nagy, diszes pozíciókba, de minden alkalmat szent lelkesedéssel ragadtak meg, hogy használjanak a közösségnek. Az üldözés, a nélkülözés, az egyéni érdek sérelme nála sohasem volt ok a gerinc meghajtására. És ha végigtekintünk e félszázados pályafutásán, szemünk elé tárul a nemesen egyszerű közkatona harcok küzdelmének minden mementós stációja. Az elmélyülő elme pedig a száraz életrajzi adatok soraiból kiolvashatja egy küzdelmes proletárélet lihegését, hangtalan jajkiáltását, édesbús kacagását, diadalmas kitörését és mindazt, amiből egy ilyen félszázados küzdelem össze tevődik. Tekintsünk hát végig Weisz Adolf szaktársunk göröngyös életpályáján!...

*

Hódmezővásárhelyen született 1859 október 8-án. Négy elemi és egy gimnázium elvégzése után 1873 szeptember hó 16-án Wodáner F. hódmezővásárhelyi nyomdájába került, hogy négy-

évi tanonckodás alatt kifürkésze Gutenberg művészetének titkait. A csöppet sem rózsás inasévek letöltése után 1877 szeptember 16-án fölszabadult. Ámde az ezzel járó örömeket nem sokáig élvezhette, mert — haj! — alig két esztendő múlva meg kellett válnia a szedőszekrénytől, hogy „angyalbőrbe“ bujva, szolgálhassa legfőbb hadurát. 1878 október 1-én bevonult katonának a 46. gyalogezredhez, ahol eltöltve hosszú három esztendőt, „végigélvezte“ az akkori katonáskodás minden „gyönyörűségét“. De azért ott is megállta helyét, mert déceg káplárként mondott bucsut a kaszárnyának 1882 október 1-én. Visszakerülvén a katonaságtól, belépett Lénai Fülöp hódmezővásárhelyi nyomdájába, ahol két esztendeig dolgozott. Közben szerelmes szívvvel megnősült és sok szép reménnyel eltelve, családot alapított. Igézzetteljes, szép fordulója ez mindnyájunknak, pedig be' sokszor visz a legkeményebb megpróbáltatások felé! (Weisz szaktársunk sem ment sült ettől, különösen a háboru alatt, amikor a gyermekéért aggódó családfő gyötrelmeit hor-

dozta szívében és amikor tűzben égő szemekkel meredt a különböző haretetek felé.) 1888 augusztus 13-án Temesvárra költözött, ahol a Magyar Testvérek könyvnyomdájában 1891 karácsonyáig dolgozott. Itt már tevékenyebb munkásságot fejtett ki a nyomdásztársadalmi életben. Mint az ottani Önképzőkör elnöke, buzgó munkásságával sikerült életre hívnia a temesvári Typographia-dalkart, amely az akkor időkből nagyszerű eszköz volt a munkásszolidaritás kifejlesztésére és ápolására. A Temesvári Önképzőkör 10 éves jubileumának — mint elnök — ő volt a főrendezője és az ez alkalommal megtartott nyomdász-kongresszusra érkező küldötteket és vendégeket — miután a derék temesváriak akkoriban nem igen beszéltek magyarul — ő fogadta üdvözlőbeszéddel, azonkívül ellátta a szeretetreméltó házigazda eléggé nehéz szerepét. Végül búcsút mondott Temesvárnak. Rövid ideig Szegeden dolgozott a Várnay-féle nyomdában; 1892 március 20-án Budapestre került, ahol az Országgyűlési Értesítő nyomdájában előállított Magyar Ujsághoz lépett be.

Itt találta őt az 1895-ös nagy nyomdászmozgalom. Mint a személyzet bizalmiférfia, roppant súlyos helyzetbe került. A művezető ugyanis kijelentette előtte, hogy minden követelést teljesít, csak dolgozzék a személyzet tovább. Ő azonban — mérlegelve az egyetemesség érdekeit — ingathatatlan elhatározással jelentette ki, hogy erről szó sem lehet, mert a mozgalom a talános jellegű. És ennek megfelelően, a személyzetet kivitte a nyomlából. A mozgalom után persze neki lehetetlenné vált a visszatérés régi kondíciójába. A munkaadók bosszúja — mint ilyenkor ez szokásos — vele szemben is megnyilvánult. Kenyértelenséggel kellett lakolnia azért a szörnyü bünért, hogy becsületes harcosa volt szaktársai, vagyis a közösség érdekeinek. Később azonban, a kedélyek le-
higgadása után, ismét visszanyerte kondícióját és ott dolgozott 1897 október 16-ig. Ekkor a Magyar Ujság az Athenaeumhoz került, ahová ő is belépett és 1899 április 8-ig szedte a lapot. Innen kilépve, néhány hónapig munkanélküliállományban volt, majd 1899 június 28-án kisegítő gyanánt belépett a Pátria-

nyomdába és ott rakta a betűket sorokba egy teljes esztendeig. Azután ismét tovább vándorolt és eljutott 1900 június 25-én a Fővárosi Nyomdába, ahol 1905 április 3-ig dolgozott. Innen kilépve, néhány hétig a Globus-nyomdában előállított Független Magyarországnál kondicionált. 1905 május 16-án lépett be az akkor létesült Világosság-nyomdába, ahol a Népszavát szedi mind a mai napig. Mint hirlapszedőköri jegyző buzgó és eredményes munkásságot fejtett ki társaival egyetemben oly irányban, hogy május 1-én a lapok ne jelenjenek meg. Ez az akció — az összes hirlapszedők nagy öröme — teljes sikerrel végződött. Ugyanilyen lelkesedéssel harcolt annak idején a kettőzi reggeli lapok meg nem jelenése, vagyis a teljes vasárnap munkaszünet kivívása érdekében is.

*

Ime: néhány sorba belesűrítve, ez volna derék jubilánsunk rögzös pályafutásának félszázados története. Ám a valóságos Élet milyen másképen, mennyivel nehezebben pereg le, mint e

néhány sornyi élettörténet!... Mi, akik osztályostársai vagyunk Weisz szaktársunknak, sokkal bensőségebben érezzük át életküzdelmének nagyszerűségét, mint azt e száraz sorok visszatükröztetik.

A mi szemünk babonás ösztönösséggel tapad arra a félszázados pályára, amelyet ünnepelt szaktársunk diadalmasan befutott és keressük-kutatjuk azokat a jelenségeket, történéseket, amelyek számunkra oázist képeznek egy busz proletárellet Szaharájában. És ujjongó lélekkel ráeszmélünk: ez az életpálya sok ilyen oázist tár a szemünk elé.

A tébolyodott emberkavargásban szerényen félreállva, mindig és mindig csak kötelességet teljesíteni; az önzés rideg világában önmegtágadással az egyetemesség érdekeiért küzdeni; a sokszor zsémbeskedő harcos táborban mindig kitárt, meleg szívből ontani a kollégiális szeretet forró sugárkévéit — több ez, mint oázis számunkra olyan életszaharában, ahol amugy is ezer kavics sebzi a meggyötört vándor lábait.

Ezért állunk most meghatódott, testvéri érzéssel Weisz Adolf körül, ezért tárjuk ki előtte szívünk kapuját, hogy a bennünk rejlő szeretet minden melegsége feléje áradjon ma és kárpótolja őt az édes mindnyájunkért elszenvedett szenvedésekért. A Világosság-nyomda technikai és irodai személyzete, amely büszkén vallja magáénak az ezüstös haju harcost, zárt glédában tiszteleg Weisz Adolf előtt és e diadalmas, tiszta múlt előtt ünnepélyesen meghajtja az elismerés lobogóját.

Országos Széchényi Könyvtár

MUNKATÁRSAI AZ MCMXXIII-İK ESZTENDŐBEN:

Anhalt Adolf
Aradi József
Bauer Henrik
Bertha Sándor
Bihari Lajosné
Blünder Károly
Biskor Mihály
Blaskó Nándor
Boldizsár Zsigmond
Breja Bertalan
Brezniczky József
Burgheim Károly
Buschauer Mihály
Csókási Pál
Csóry Hugó
Dabesik János
Deutsch Dávid
Deutsch Ferencné
Deutschländer Lázár
Dubszky János
Dukai Károly
Ehrentreu Jakob
Fáber József
Fábrí József
Farágó Dezső
Freund Jenő
Fröhlich Samu
Fuchs Jakob
Fürst Vilmos
Fürth Mór
Gál Benő
Grosz Jenő
Grünbaum Miksa
Grünfeld Sándor

Grünhut Jakab
Gyémánt Jenő
Gyöngyössi József
Hankám Lajos
Herez Gyula
Hermann Antal
Herzog Salamon
Homó János
Hrazdira Gizella
Illyésy István
Janovecz Péter
Jászai Samu
Kántor Vilmos
Kalinics Sándor
Kaszás Tamás
Keller Simon
Kiss János
Klein Sámuel
Kőhalmi Vilmos
Kovalszky Rezsóné
Kovács Pál
Kozel Pál
Krebs Ödön
Kukorelli Károly
Lusztig Ferenc
Máhr József
Martonosi János
Molnár Ilona
Németh József
Neuhaus Vilmos
Pajor Rudolf
Péter József
Péthő János

Politzer Kálmán
Praller Gyula
Radnai Vilmos
Raisz Böske
Raschofszky Ede
Redlinger Adolf
Reiner Géza
Révész Zsigmond
Rier Jánosné
Rothenstein Mór
Roth Mór
Schäffer Mór
Schärf János
Schmidt Antal
Schmidtmeyer Vilma
Schneider Mariska
Sonnenschein Miksa
Surányi István
Szabó Boriska
Szabó Mihály
Szakasits Antal
Szemző István
Szilágyi József
Torma József
Tóth János
Ullmann Albert
Vágó Györgyné
Varga János
Wagner Ignác
Weinberger Arnold
Weiner József
Wichs Hugó
Willhelm Lipót
Wolf Istvánné

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

*